

BRUSSELS PHILHARMONIC

NL

MOZART MAHLER 5

© MARCEL LEWARTZ

SAT
01.10

BRUSSELS PHILHARMONIC PRESENTS
OPENING CONCERT SEASON 22-23 CONDUCTOR KAZUSHI ONO
BASSOON MARCEAU LEFÈVRE CONCERTMASTER OTTO DEROLEZ
W.A. MOZART FAGOTTKonzert B-DUR KV 191
GUSTAV MAHLER SINFONIE NR. 5 CIS-MOLL

FLAGEY
BRUSSELS

**“MAHLER IS VOOR MIJ EEN ERG
BELANGRIJKE COMPONIST, EEN
SLEUTELFIGUUR. ZIJN WERKEN
ZIJN ZO GOED OPGEBOUWD
EN UITGEBALANCEERD, MET
ELEMENTEN UIT MUZIEK VAN
BIJVOORBEELD MOZART.”**

KAZUSHI ONO

PROGRAMMA

Brussels Philharmonic · Kazushi Ono, dirigent

Wolfgang Amadeus Mozart

Fagotconcert in B, KV 191 (1774)

I. Allegro

II. Andante ma adagio

III. Rondo: Tempo di menuetto

solist: Marceau Lefèvre, fagot

Gustav Mahler

Symfonie nr. 5 in cis (1904)

I. Trauermarsch

II. Stürmisch bewegt

III. Scherzo: Kräftig, nicht zu schnell

IV. Adagietto

V. Rondo - Finale

MUSICI BRUSSELS PHILHARMONIC

dirigent
Kazushi Ono, muziekdirecteur

concertmeester
Otto Derolez

solist
Marceau Lefèvre, fagot

eerste viool
Nadja Nevolovitsch ⁽¹⁾
Bart Lemmens ⁽²⁾
Sylvie Bagara, Olivia Bergeot,
Annelies Broeckhoven,
Cristina Constantinescu,
Veerle Houbraken, Christophe Pochet,
Justine Rigutto, Kristina Rimkeviciute,
Elizaveta Rybentseva, Anton Skakun,
Alissa Vaitsner

tweede viool
Mari Hagiwara ⁽¹⁾
Samuel Nemtanu ⁽¹⁾
Caroline Chardonnet, Alexis Delporte,
Francisco Dourthé Orrego,
Aline Janeczek, Mireille Kovac,
Eléonore Malaboeuf, Sayoko Mundy,
Naoko Ogura, Eline Pauwels, Julien Poli

altviool
Kris Hellemans ⁽¹⁾
Griet François ⁽²⁾
Philippe Allard, José-Miguel Freitas,
Phung Ha, Hélène Koerver,
Agnieszka Kosakowska,
Barbara Peynsaert, Stephan Uelpenich,
Patricia Van Reusel

cello
Kristaps Bergs ⁽¹⁾
Karel Steylaerts ⁽¹⁾
Kirsten Andersen, Barbara Gerarts,
Julius Himmler, Sophie Jomard,
Emmanuel Tondus, Elke Wynants

contrabas
Jan Buysschaert ⁽¹⁾
Thomas Fiorini, Daniele Giampaolo,
Simon Luce, Koen Toté, Luzia Vieira

fluit
Wouter Van den Eynde ⁽¹⁾
Sarah Miller
Jill Jeschek ⁽²⁾
Nil Tena ⁽²⁾

hobo
Joris Van den Hauwe ⁽¹⁾
Maarten Wijnen
Lode Cartrysse ⁽²⁾

klarinet
Anne Boeykens ⁽¹⁾
Álvaro Ferrer Pedrajas
Midori Mori ⁽²⁾

fagot
Karsten Przybyl ⁽¹⁾
Alexander Kuksa
Jonas Coomans ⁽²⁾

hoorn
Hans van der Zanden ⁽¹⁾
Francesc Saez Calatayud ⁽³⁾
Luc van den Hove
Mieke Ailliet ⁽²⁾
Marlies Callebert, Loek Paulissen,
Claudia Rigoni

trompet
Ward Hoornaert ⁽¹⁾
Rik Ghesquière, Luc Sirjacques
Steven Bossuyt ⁽²⁾

trombone
David Rey ⁽¹⁾
Camille Jadot
Tim Van Medegael ⁽²⁾

tuba
Jean Xhonneux ⁽²⁾

pauken
Gert François ⁽¹⁾

percussie
Gert D'haese ⁽²⁾
Titus Franken ⁽²⁾
Stijn Schoofs, Bart Swimberghe

harp
Eline Groslot ⁽²⁾

⁽¹⁾aanvoerder
⁽²⁾solist
⁽³⁾doublure

WELKOM

Voor wie Mahler nog niet kent, is zijn epische 5de Symfonie een ideale 'first date'. Eindelijk was de componist klaar om zijn zoektocht naar antwoorden op de grote levensvragen achter zich te laten, en zich vol kracht en optimisme op het leven te focussen. Als start voor dit concert schittert de fagot, "het instrument van de liefde", in een uniek concerto van W. A. Mozart. De fagot had duidelijk geen geheimen voor Mozart. Hij toont de lyrische kwaliteiten in het langzame, dromerige deel van dit concerto, en geeft de fagot(tist) alle ruimte om in alle virtuositeit te schitteren. Een heerlijke opener, in goede handen bij onze aanvoerder fagot Marceau Lefèvre.

TOELICHTING

In een discussie met Sibelius gaf Gustav Mahler (1860-1911) te kennen wat een symfonie voor hem precies moest inhouden: "De symfonie moet net zo zijn als de wereld. Ze moet alles omvatten." Mahlers symfonieën behelzen inderdaad een breed scala aan genres en – vaak tegengestelde – emoties, die elkaar in sneltempo opvolgen. Het leverde hem de kritiek op dat zijn symfonieën als potpourri's waren. Maar voor Mahler vormden deze extremen net de bouwstenen van zijn symfonische universum.

Voor wie de muziek van Mahler nog niet kent, is zijn epische Vijfde Symfonie een ideale 'first date'. Het is een intense compositie, die zowel de natuurkracht van de Oostenrijkse bergen weerspiegelt als de liefde voor zijn vrouw Alma in het Adagietto – wereldberoemd geworden dankzij Visconti's film *Death in Venice*. Zelf zei Mahler over deze symfonie: "Elke noot is vol vitaliteit en tolt rond als in een wervelwind. Romantische en mystieke elementen komen niet voor, het is slechts een uiting van een ongehoorde en niet geëvenaarde kracht. Het is de mens in het volle daglicht, op het hoogtepunt van zijn leven."

Minder bekend is het Concerto voor fagot in Bes van Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791). In deze bijzondere compositie zet Mozart de speelse en lyrische mogelijkheden van het instrument in de verf, zonder in virtuoos vertoon te vervallen. Het

resultaat is een vrolijke en warme dialoog tussen de fagot en het orkest.

EEN UNIEK CONCERTO

Mozart voltooide zijn Concerto voor fagot in Bes KV 191 op 4 juni 1774 in Salzburg. Hij was er al enige tijd aan het werk als componist, uitvoerend musicus en hofkapelmeester aan het aartsbisschoppelijk hof. Ondanks geruchten dat Mozart meerdere concerten voor dit instrument geschreven zou hebben, is dit zijn enige overgeleverde fagotconcerto, en bovendien de eerste compositie die hij in dat genre voor blazers schreef. Zijn concerten voor blazers zijn nagenoeg allemaal gelegenheidswerken die hij componeerde voor een welbepaalde solist. Maar in het geval van dit concerto is het niet bekend voor wie hij het schreef. Mogelijke kanshebbers zijn de twee fagottisten die in dienst waren van het Salzburgse hoforkest, en Thaddäus von Dürnitz, een aristocratische amateurfagottist uit München, en groot bewonderaar van Mozart.

De fagot mocht dan geen gangbaar solo-instrument zijn; Mozart had duidelijk wel een goed inzicht in de mogelijkheden van het instrument. De fagot onderging in die periode enkele belangrijke technische vernieuwingen, waardoor octaafsprongen mogelijk werden en het instrument zachter en expressiever kon spelen. Tegen het begin van de 19de eeuw noemde Koch de fagot in zijn *Musikalisches Lexicon* zelfs "het instrument van de liefde". Die lyrische kwaliteiten benutte

Mozart vooral in het tweede, langzame deel van het concerto. Het is een dromerige aria, waarin de opera niet ver weg klinkt. Mozart hernam het thema later in de aria *Porgi, Amor* aan het begin van de tweede akte van zijn opera *Le Nozze di Figaro*. In de snelle hoekdelen ligt de focus meer op de virtuoze kwaliteiten van de fagot(tist), met snelle staccato's en loopjes, en grote melodische sprongen. Het orkest, dat samengesteld is uit twee hobo's, twee hoorns en strijkers, doet meer dan begeleiden en treedt voortdurend in dialoog met de solist.

EEN SYMFONIE ALS HET LEVEN

Mahler had een levenslange romance met de dood: enerzijds stond het synoniem voor angst en tijdelijkheid – Mahler verloor acht broers en zussen, zijn beide ouders en later ook zijn oudste dochter – anderzijds lonkte het eeuwige leven in het hiernamaals. Het thema loopt dan ook als een rode draad doorheen zijn orkestwerken. Zijn Vijfde Symfonie omvat alle extremen van het leven; van een treurmars, de tijd die voorbij tikt, tot een smachtend Adagietto voor zijn geliefde Alma. Maar bovenal viert het werk de triomf van de mens over verdriet en dood.

Mahler componeerde het werk in 1901, grotendeels in zijn zomerverblijf in Maiernigg, een dorpje aan de kust van de Wörthersee in Oostenrijk. Het was een bewogen jaar: in het voorjaar herstelde hij van een zware ziekte, maar daarop volgden een vruchtbare zomer en herfst, zowel voor zijn

carrière als op persoonlijk vlak. Mahler ontmoette immers de bevallige en intelligente Alma Schindler, dochter van landschapschilder Jakob Emil Schindler, tijdens een bijeenkomst bij gemeenschappelijke vrienden. Hij werd op slag verliefd en amper vier maanden later trouwden ze.

Aanvankelijk had Mahler een vierdelige symfonie voor ogen, maar tijdens zijn huwelijksreis in augustus 1902 veranderde hij van gedachten, en voegde hij er nog het bekende Adagietto aan toe. De symfonie opent met een dodenmars, die gaandeweg overgaat in een klagende meditatie over de dood. Een passionele climax vloeit over in een tweede deel, dat teruggrijpt naar de treurmars. Halverwege lijkt een moment van triomf aangebroken, maar het gelukzalige gevoel maakt al snel plaats voor duistere tonen. Na een pauze weerklinkt dan een uitbundig Scherzo: een uitgebreide aaneenschakeling van volks- en Weense dansen, waarin de eerste hoorn de dans leidt. In het Adagietto keert de rust terug. De zeemzoete strijkersmelodieën zijn niets minder dan een liefdesverklaring aan Mahlers 'geliefde Almscherl', aan wie hij de symfonie opdroeg. Ze zouden zelfs geïnspireerd zijn door een gedicht dat hij voor Alma had geschreven: "Hoeveel ik van jou hou, jou mijn zon, kan ik niet in woorden uitdrukken. Ik kan alleen mijn verlangen verklaren, en mijn liefde, mijn gelukzaligheid." Zonder onderbreking volgt het slotdeel waarin de thema's uit de voorgaande

delen in een indrukwekkend lijnenspel met elkaar verweven worden tot een groots en zonovergoten eindfeest.

Op 24 augustus 1902 deelde Mahler de voltooiing van de symfonie mee in een brief aan twee vrienden, maar de uiteindelijke versie zou in 1903 volgen – naar gewoonte voegde Mahler nog talrijke aanpassingen toe aan de partituur. Hij bleef zelfs tot op het einde van zijn leven verder werken aan de perfectionering en verfijning van de orkestratie: zijn laatste revisies dateren uit 1910.

Toelichting door Aurélie Walschaert

**“MIJN DOEL ALS DIRIGENT IS
MIJN MUSICI TE BEVRIJDEN
EN LOS TE LATEN, EN HEN
MUZIEK TE LATEN MAKEN.”**

KAZUSHI ONO

KAZUSHI ONO, MUZIEKDIRECTEUR

www.kazushiono.com

De muzikale persoonlijkheid van Kazushi Ono werd gevormd door een combinatie van de cultuur uit zijn geboorteland Japan, en de Europese invloeden die hij in zich opnam doorheen zijn studies en carrière. In zijn werk en projecten komen dan ook steeds elementen uit beide werelden naar boven.

Kazushi Ono studeerde in Europa bij Wolfgang Sawallisch, en werd voor het eerst opgemerkt in 1987 met een eerste prijs tijdens de Concorso Toscanini. Hij bekleedde daarna belangrijke functies bij het Zagreb Philharmonic Orchestra, de opera van Karlsruhe, De Munt, de Opéra National de Lyon en het Barcelona Symphony Orchestra. Als fervent fijnproever geniet Ono tijdens zijn projecten met gerenommeerde orkesten over de hele wereld evenveel van de lokale keukens als van de muziek.

Al vroeg in zijn carrière werd Ono chef-dirigent van het Japanse Tokyo Philharmonic Orchestra. Vandaag is hij muzikdirecteur van het Tokyo Metropolitan Symphony Orchestra (TMSO) en artistiek directeur van het New National Theatre Tokyo (NNTT). Daar komt vanaf seizoen 22-23 een nieuw en uitdagend project bij als muzikdirecteur bij Brussels Philharmonic.

Zijn passie, fascinatie en nieuwsgierigheid sturen hem in uiteenlopende richtingen, met als resultaat zowel standaard klassiekers als nieuwe muziek in zijn repertoire. Ono gaf overigens zelf ook opdrachten voor nieuwe composities, waaronder Hibiki van Mark-Anthony Turnage (goed voor een award van de Royal Philharmonic Society), Asters van Akira Nishimura en A Dream of Armageddon van Dai Fujikura. Bij het NNTT plaatste hij onder meer barokwerken, 20e-eeuwse composities en belcantomeesterwerken op het programma. Tijdens de lockdown in Tokyo bracht hij veel tijd door aan de piano en zong hij vooral opera's van Wagner.

Kazushi Ono is een vurige pleitbezorger van het belang van cultuur in ieders leven. Zo neemt hij bij het TMSO de leiding over het speciale SaLaD Music Festival, dat jonge kinderen en gezinnen aanmoedigt naar de concertzaal te trekken. In de eerste maanden van de pandemie leidde hij baanbrekend onderzoek naar de verspreiding van partikels en het gebruik van ventilatie, waardoor orkesten opnieuw veilig aan het werk konden.

In 2017 werd hij door de Franse minister van Cultuur, Françoise Nyssen, benoemd tot 'Officier de l'Ordre des Arts et des Lettres'. Eerder mocht hij in januari 2015 de prestigieuze Asahi Prize in ontvangst nemen voor zijn bijdrage aan de ontwikkeling en vooruitgang van de Japanse samenleving.

MARCEAU LEFÈVRE, FAGOT

De in Frankrijk geboren Marceau Lefèvre (*1993) is aanvoerder fagot van Brussels Philharmonic. Op 1 oktober opent hij de concertavond onder leiding van muzikdirecteur Kazushi Ono als solist in Mozarts fagotconcerto. Niets mooier - maar ook niets spannender - dan voor je collega's op het podium te staan, zo vertelt hij: "Ik vind het heerlijk om deel te zijn van het orkest, maar kan me ook uitleven in solo-projecten en kamermuziek. Met deze kans heb ik het beste van beide werelden!"

Marceau ontdekte de fagot als instrument op 12-jarige leeftijd, wat leidde tot zijn studies aan het Conservatoire National Supérieur de Musique de Paris. Gepassioneerd door het orkestrepertoire deed hij zijn eerste belangrijke orkestervaringen op als lid van het Verbier Festival Orchestra, het Gustav Mahler Youth Orchestra en het Schleswig Holstein Festival Orchestra. In 2015 werd hij toegelaten tot de prestigieuze Karajan Academie van de Berliner Philharmoniker.

Tegenwoordig is hij regelmatig te gast als aanvoerder bij grote orkesten, zoals het Koninklijk Concertgebouworkest en het Orchestre National de France, en soleert hij met bekende orkesten en op vooraanstaande festivals.

Daarnaast is Marceau ook prijswinnaar van Hülsta Woodwinds Münster, Wiener Klassik Baden, Aeolus Competition Düsseldorf, Fmaji Paris en Fernand Gillet Fox Competition. Zijn in 2015 verschenen debuutalbum "Arundo" werd warm ontvangen door de vakpers.

Marceau is ook fervent kamermusicus, en maakt deel uit van verschillende ensembles, waaronder Akébia Quintet, La Fresque Woodwind Ensemble, Carousel Chamber Music Ensemble en het houtblazerskwintet BREEZE. Hij treedt ook regelmatig op met Scharoun Ensemble Berlin en Royal Concertgebouw Orchestra Camerata.

BRUSSELS PHILHARMONIC

www.brusselsphilharmonic.be

“De wereld heeft symfonische muziek nodig. En symfonische muziek heeft de wereld nodig.”

Dat is de overtuiging van Brussels Philharmonic. Als symfonisch orkest, opgericht in 1935 onder de vleugels van de Belgische openbare omroep, zit het in ons DNA om de symfonische wereld maximaal te ontsluiten. Door te vernieuwen met respect voor het waardevol verleden houden we symfonische muziek van gisteren, vandaag én morgen relevant en inspirerend - voor onszelf en de hele samenleving. Dat doen we vanuit de historische Studio 4 van Flagey in Brussel, samen met muziekdirecteur Kazushi Ono: hij deelt onze open en avontuurlijke geest en het rotsvaste geloof in de noodzakelijke kruisbestuiving tussen kunst, het leven en de maatschappij.

Met een werking die stevig verankerd is in thuisstad Brussel focust Brussels Philharmonic resoluut op 4 werkterreinen, die allemaal inzetten op het verbinden van mensen rondom symfonische muziek:

> Brussels Philharmonic Bucket List: onze eigenzinnige selectie uit het groot symfonisch repertoire, met werken die je volgens ons minstens één keer in je leven live in de concertzaal gehoord moet hebben.

> Brussels Philharmonic Atelier: terug naar de oorsprong van symfonische muziek, de kunst van het musiceren in kleinere formatie. We vertragen en werken in de diepte, met extra aandacht voor het delicate detail.

> Brussels Philharmonic Lab: een plek waar muziek van vandaag de hoofdrol krijgt, onderzocht en getest wordt, of blootgesteld aan andere kunsten of uitvoeringsvormen. Een radicale keuze voor experiment en toekomst met gastdirigent Ilan Volkov.

> film & festival: als voormalig omroeporkest zit de liefde voor filmmuziek diep in ons. Daarnaast delen we onze goesting, kennis en expertise graag met partners en festivals.

Onder, rondom en doorheen de vele concertproducties loopt als rode draad EXPLORE: een veelheid aan uiteenlopende verbindende initiatieven die uitnodigen om te ontdekken, te verdiepen, te verwonderen, te delen, te connecteren. Via onder meer ontmoetingen, podcasts, kamermuziek, wandelingen, educatieve fiches en workshops, nabesprekingen, toeleidingen op maat, digitale initiatieven en zoveel meer komt Brussels Philharmonic naar jou. Dankzij de jeugdorkestenwerking krijgen jonge musici bovendien de kans om zelf aan de slag te gaan: van amateurniveau bij Brussels Young

Philharmonic (BOENKI!) tot pre-professioneel bij Youth Orchestra Flanders.

De visie van muziekdirecteur Kazushi Ono, een ervaren dirigent wiens uitstraling continenten, culturen en genres overstijgt, heeft vele raakvlakken met die van het orkest: de authenticiteit waarmee het grote repertoire levend gehouden wordt, de permanente zoektocht naar innovatie en evolutie, het engagement om muziek van vandaag en morgen een centrale plek te geven, de passie om de liefde voor symfonische muziek breed en genereus te delen.

Dat delen gebeurt in de eerste plaats in thuishaven Flagey, waar het orkest repeteert, concerteert en de deuren van zijn werking open gooit, en op de grote podia en festivals in Vlaanderen. De internationale uitstraling toont zich in de opgebouwde reputatie voor het opnemen van soundtracks (waaronder de Oscar-winnende muziek voor ‘The Artist’), de vele succesvolle opnames voor labels waaronder Deutsche Grammophon, en de ambitieuze projecten op gerenommeerde podia wereldwijd (Carnegie Hall New York, Philharmonie de Paris, Musikverein Wien, Grosses Festspielhaus Salzburg, Cadogan Hall London).

Brussels Philharmonic is een instelling van de Vlaamse Gemeenschap.

BRUSSELSPHILHARMONIC

WWW.BRUSSELSPHILHARMONIC.BE

Vlaanderen
vriewoelig woord

flagey

MET DANK AAN DE BELGISCHE TAX SHELTER & BELGA FILMS FUND